

Församlings- profilens vetenskapliga grund

Principerna för naturlig församlingsutveckling har utvecklats genom empiriska studier av församlingar över hela jorden. Men vilken vetenskaplig metod ligger till grund för den? Eftersom de flesta pastorer och andra kristna som börjar arbeta med naturlig församlingsutveckling inte känner till den metodik som används inom samhällsvetenskapen, följer här en kort introduktion.

APPENDIX 2
BAKGRUND

Varför behövs en vetenskaplig metod?

”En församling klarar bara att utsättas för experimenterande under en viss begränsad tid.”

Det finns utöver världen idag en uppsjö av metoder, koncept, teorier och tips när det gäller församlingstillväxt, vilka ibland till och med motsäger varandra. Ju mer man letar och ju längre bort man kommer, desto mer förvirrande blir dessa valmöjligheter. Hur ska man veta vad som är vad? Vem har rätt och vem har fel? Och viktigast av allt: Vilken av dessa metoder går att tillämpa i min egen församling?

En sak är säker. En församling klarar bara att utsättas för experimenterande under en viss begränsad tid. Sedan kommer detta ständiga trixande med församlingsutvecklingen att leda till missnöje och frustrationer. Till slut har även den starkaste motivation bland församlingens aktiva medlemmar slagits i spillror.

Det är på grund av detta som vårt institut har beslutat sig för att studera de faktorer som påverkar församlingstillväxten på ett systematiskt och vetenskapligt sätt. Vårt mål är att höja nivån på forskningen om den kristna församlingen. De uttalanden du finner i våra böcker är inte baserade på gissningar eller intuition. Vi lär ut och för vidare bara sådana principer som bevisats vara universellt gällande.

Målet för vår forskning

Under de senaste tio åren har vår forskning fokuserat på två frågor:

1. Hur kan vi utveckla ett verktyg för församlingsanalys som uppfyller vetenskapliga kriterier? Ett sådant församlingstest är nödvändigt för att kunna avgöra vilka åtgärder som ska sättas in i den aktuella situationen i en viss församling. Utan korrekt diagnos kan rätt behandling inte sättas in.

Församlingens kvalitetsindex visar hur hög kvaliteten är i församlingen. Detta index är baserat på en utvärdering av de åtta kvalitativa särdragen i växande församlingar.

2. Vilka metoder för församlingstillväxt har, utifrån vetenskaplig forskning, visat sig vara värdelösa, eller får i värsta fall helt motsatt effekt? Vilka är de principer som Gud själv använder då han bygger sin församling?

Vår studie av mer än 1000 församlingar i 32 olika länder har undertiden gett oss svar på båda dessa frågor.

Vad innebär ”vetenskap”?

APPENDIX 2
BAKGRUND

För att inte gå vilse i denna djungel av välmenande råd, är det viktigt att man tar reda på om de olika modellerna för församlingsutveckling verkligen är trovärdiga. Ett kriterium för trovärdigheten är den vetenskapliga grunden för modellen. Går det att empiriskt bevisa att en åtgärd som sätts in i en viss situation kommer att få önskad effekt? Eller är denna modell bara något som en viss, antagligen välkänd, församling haft goda erfarenheter av, och nu försöker sälja vidare som ett standardkoncept för alla?

När vi använder termen ”vetenskap” menar vi i det här fallet de metoder som används inom samhällsvetenskapen. Vi talar inte om humanistisk eller naturvetenskaplig forskning. Församlingen är, som andlig realitet, en enhet som inte bara kan studeras inom teologin, utan även inom samhällsvetenskapen.

Vilka kriterier kan då vetenskapen bidra med när det gäller att ta fram en församlingsprofil på vetenskaplig grund?

Den gren inom vetenskapen som berör det här området kallas testteorin. Den hör till ett ämnesområde som kallas organisatorisk-psykologisk diagnostik och inriktar sig på att utreda sambandet mellan svaren på testfrågorna, den svarandes egenskaper, frågornas utformning och den situation den svarande befinner sig i.

Om påståendet i testet lyder: ”Vår församling arbetar medvetet med mångfaldigandet av smågrupper genom celldelning”, kommer viljan att svara jakande på det påståendet att bero, inte bara på församlingens verkliga mångfaldigande av smågrupperna, utan också på hur tydligt formulerat påståendet är och den rådande situationen. Den svarande kanske har hört att mångfaldigande av smågrupper är bra, och drivs därför av ett önsketänkande som gör att han/hon bedömer situationen alltför positivt.

Det enda vi är intresserade av att få reda på är den verkliga situationen när det gäller mångfaldigandet av smågrupper i församlingen, men vi måste vara på det klara med att varje svar också innehåller vissa mätfel. De mätfel som uppstår i olika situationer när svaren ges är dock slumpmässiga och osystematiska. Därför tar felen i det långa loppet ut varandra, om man undersöker många personer.

”Går det att bevisa att en åtgärd som sätts in i viss situation kommer att få önskad effekt?”

Grunden för de vetenskapliga utsagorna

Församlingens kvalitetsindex visar hur hög kvaliteten är i församlingen. Indexet är grundat på de ”åtta kvalitativa särdragen”.

Se NFU sid. 20

Varje påstående innehåller mätfel

Hur tillförlitlig är församlingsprofilen?

”Det var viktigt att få fram ett frågeformulär som kunde mäta kvaliteten på olika områden i församlingen, och med säkerhet bestämma dess minimifaktor.”

Tillförlitligheten hos församlingsprofilen

De fel som uppstod på grund av frågorna eller påståendena i själva testet, vad skulle vi då göra med dem, t.ex. otydliga frågor som kunde tydas på olika sätt av olika människor, eller frågor som rör områden där saker och ting ständigt ändras? Vad vi nu talar om är ett kvalitetskriterium för tester som kallas reliabilitet, vilket har att göra med ett tests tillförlitlighet och trovärdighet. Om man gör om testet många gånger och alltid får samma resultat (förutsatt att inget har ändrats, och att man undersöker många personer), då är testet tillförlitligt. Får man däremot olika resultat, beror det på att testet inte är rätt utformat.

När det gäller församlingsprofilen hjälper tyvärr inte det här kriteriet särskilt mycket, eftersom ingen församling kan frysas i ett oföränderligt tillstånd tills man har hunnit pröva tillförlitligheten i församlingsprofilen. Men även i situationer som den här har man inom statistiken funnit olika sätt att ta sig över dessa hinder, och erbjuder därför flera ganska komplicerade sätt att ta reda på ett tests tillförlitlighet.

Tillförlitligheten i församlingsprofilen undersöktes i en studie som inleddes vid universitetet i Würzburg och fortsatte vid vårt institut. Det var 201 församlingar som deltog i studien. I dessa församlingar var det 211 pastorer och 3 413 församlingsmedlemmar som fyllde i det frågeformulär vi använde vid den tiden. Efter att vi analyserat all insamlad data, reviderat frågeformulären och än en gång analyserat all data med hjälp av ett professionellt statistikprogram, kunde vi utforma ett nytt frågeformulär som på ett exakt och tillförlitligt sätt mäter en församlings viktiga kvalitativa särdrag, och på så sätt får fram församlingens minimifaktor.

(För dig som är yrkesstatistiker: Mätskalan i församlingsprofilen har en reliabilitet på mellan $r = 0,75$ och $r = 0,89$, beroende på vilken mätskala man använder sig av. För ett test avsett för organisatorisk diagnostik är detta ett mycket högt värde.)

Vi har hittills jämfört de här resultaten med 34 314 personer i 1188 församlingar i 32 länder.

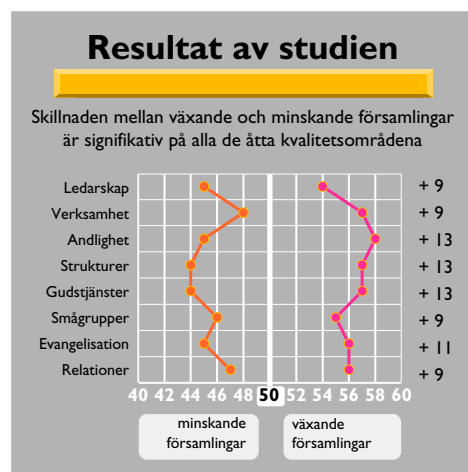
Vad mäter egentligen församlingsprofilen?

Ett annat kvalitetskriterium för ett vetenskapligt test är validiteten (relevansen). Reliabiliteten (tillförlitligheten) talar om ifall ett test mäter det som det ska mäta, men den ger ingen information om vad det är som mäts. Det uttrycks istället genom validiteten. Rent teoretisk skulle det vara möjligt, även om reliabiliteten är hög, att församlingsprofilen mätte något helt annat än de kvalitativa särdragen i församlingen. Den skulle t.ex. istället för att mäta pastorerna förmåga att stödja nya ledare och delegera ledaruppgifter, kunna mäta hur mycket vissa församlingsmedlemmar uppskattar sin pastor.

Validiteten i församlingsprofilen har säkerställts på tre olika sätt:

1. Den första fråga vi ställde oss var om de åtta kvalitativa särdrag vi använder (se Del 3 i den här boken) verkligen existerar, eller om de bara är en teoretisk modell som finns på papper. En förutsättning för validiteten är att uppdelningen av en församlings kvalitet i just åtta olika särdrag inte bara fungerar i teorin utan även kan bevisas empiriskt. Genom att använda en komplicerad matematisk procedur som kallas "konfirmerande faktoranalys" kan man utröna om den teoretiskt utformade datastrukturen verkligen återfinns i våra data. Resultatet blev att de åtta kvalitativa särdragen inte bara är logiskt riktiga på pappersstadiet, utan också är vetenskapligt riktiga.
2. Validitet innebär också att testresultatet måste stämma överens med ett externt kriterium som är relaterat till ämnet. Validiteten hos ett intelligens-test t.ex., bevisas genom att elever med höga betyg får höga poäng på intelligens-testet, medan elever med låga betyg får låg poäng. Vi valde församlingens numerära tillväxt som externt kriterium. Vi delade alltså in de församlingar som deltog i studien i två extremgrupper, "växande" församlingar och "minskande" församlingar. Illustrationen här intill visar hur stor skillnaden faktiskt var mellan växande och minskande församlingar när det gällde de åtta kvalitetsområdena (det normativa medelvärdet för alla församlingar i studien sattes till 50, med en standardavvikelse på 15). Sambandet mellan tillväxt och de åtta kvalitativa särdragen är därför mycket stor (vilket förutom vår jämförelse mellan extremgrupper också kan bevisas med matematisk exakt-het genom validitetskoefficienten.)

”Korrelationen mellan tillväxt och de åtta kvalitativa särdragen är enligt statistiken mycket signifikant.”

3. Varje fråga eller påstående i frågeformuläret hänförs till något av de åtta kvalitativa särdragen. ”Stödjande/delegerande ledarskap” berörs t.ex. av 50 olika frågor eller påståenden. Ett av dessa påståenden lyder: Medlemmarna i församlingens ledarteam koncentrerar sig på sådana uppgifter som passar deras gåvor.” Ett annat lyder: ”Ledarna i vår församling (pastorn, församlingsledarna, andra ledare) sprider en optimism som smittar av sig.” För ”inspirerande gudstjänster” lyder ett av de nio påståendena: ”Att besöka gudstjänsten är en inspirerande upplevelse för mig.” Låt oss nu anta att en stor procent av medlemmarna (beräknat på många församlingar), samtidigt som de svarar ja på att pastorn sprider optimism, även svarar ja på att han har en uppgift som passar hans gåvor. Och att andra medlemmar som svarat nej på att pastorn sprider optimism också svarar nej på att han har en uppgift som passar hans gåvor. Då kan vi tala om en positiv relation mellan dessa båda påståenden.

Korrelationskoefficienten

Denna relation, som statistiskt räknats fram från de svar som olika församlingsmedlemmar avgivit, kallas korrelationskoefficienten. Genom ett värde på mellan +1 och -1, visar korrelationskoefficienten riktningen på denna relation (positiv eller negativ) och hur stark den är. Ju fler medlemmar som svarar ja eller nej på båda påståendena samtidigt, desto mer närmar sig koefficienten värdet +1. Om de flesta medlemmarna anser att pastorn är en pessimist, men samtidigt tycker att gudstjänsterna är inspirerande, då närmar sig värdet -1. En korrelationskoefficient på 0, eller nära 0, visar att det inte finns något systematiskt samband mellan de två påståendena.

Om vårt frågetest ska klara validitetstestet, måste alla frågor/påståenden som hör till ett visst kvalitativt särdrag ha en stark positiv korrelation. De får däremot inte ha något samband, eller bara ett ytterst litet samband med frågorna och påståenden för de andra kvalitativa särdragen. I vårt exempel skulle det betyda att påståendena om pastorns optimism och hans gåvoorientering i de flesta fall samtidigt skulle ha fått antingen ett jakande eller ett nekande svar, medan inspirationsnivån på gudstjänsterna skulle ha bedömts olika, ibland på ena viset ibland på det andra.

Mätinstrument för församlingskvaliteten

Vår analys har visat att de frågor som hänförts till ett visst kvalitetsområde har en hög korrelation med varandra (upp till +0,82), medan korrelationen till frågor som hänförts till andra kvalitativa särdrag är låg. I praktiken innebär detta att de frågor som finns i vårt frågeformulär är väl ägnade att identifiera de åtta kvalitativa särdragen och att skilja mellan dem. Det är med andra ord möjligt att mäta en församlings kvalitet genom en sådan församlingsprofil.